

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurca si Duminec'a, F6ia, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunatoria.

GAZET'A

TRANSILVANIAI.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

Brasiovu. (Diu'a din 21 Aprile in diet'a din Pest'a.) Caderea celor 14 deputati romani din Ungaria cu amendamentul loru facutu la proiectulu de infiintarea unei comisiuni de 40 membrii pentru regularea referintielor nationale este cunoscuta pana acum in monarchia intr'ega din protocoalele stenografice si din toate diariile politice de orice colore. Acea scire inse si acea cadere nu coprinde in sine si nimicu memorabilu, nimicu extraordinariu. O fractiune asié pucinu numeroasa precum era acea compusa de 14 deputati romani nu putea spera niciodata ca va reesi cu vreunu proiectu de felulu acesta intr'o casa compusa asié precum este compusa cas'a deputatiloru Ungariei; de aceea noi inca suntemu prea aplecati a crede, ca acei 14 deputati punendu pe mes'a dietei amendamentul loru, cu care cerea, ca cei 40 membrii ai comisiunii cum amu dice intrenationale se fia alesi „cu respectare corespondentore a nationalitatiloru tierii si in proportiunea numerului loru,“ inca nu sperara vreunu resultatu intru acestu intielesu, pentruca nu avea dela cine alu spera; ci scopulu acelei minoritati a trebuitu se fia fostu cu totul altulu dupa esemplulu altoru fractiuni totu asié pucinu numeroase din parlamentele altoru tieri. Luoru inse prea memorabilu si bogatu de o invatiatura serioasa si departe ducatore se vede intru acea impregiarare prea batatore la ochi, ca dupa a desbateru lunga si ferbinte, la care au luat parte nu numai membrii maghiari curati, ci si altii de alte nationalitati, candu ajunse treb'a la votu, acei 14 romani ramasera singuri singurei parasi de toti membrii de tote nationalitate Ungariei, pentruca toti aceia votara in aliantia cu majoritatea absoluta curatu maghiara in contra fractiunii romanesci, adica in contra pretensiunii acesteia de a se alege membrii numitei comisiuni dupa proportiunea nationalitatiloru, adica cum amu dice, dupa analogia observata in Transilvania mai alesu dela diplom'a leopoldina incocoe intre nationile si confesiunile numite regnicolare. Nici atata inse nu este de ajunsu, ci trebuie se mai observamu, ca in cursulu desbateriloru, nu numai deputatii curatu maghiari, ci si dintre slavaci, ruteni si cativa serbi au combatutu pe facia proiectulu romanescu si numai vreo doi serbi au recunoscutu pretensiunea romaniloru in principiu de drepta, mai apoi inse si aceia inca i parasi. Cei mai multi oratori nemaghiari dechiarara cu acesta ocaziune, ca ei nu ceru proportiune, oi egalitate de drepturi (jogegyenl6ség), apoi alegase ori si cine, numai capace (destoinicu) se fia, er' altii mersera si mai departe si — cu privire la regularea cestiunii nationalitatiloru — votara dietei atunci indata, cum amu dice a conto, incredere deplina.

De altumintrea oricine voiesce a se petrunde pe deplinu despre insemnatatea siedintiei dietale din 21 Apr., se nu si perda timpulu citindu numai estrase din desbaterile aceleia, care in diarie se rotundiescu, prescurta si retesa dupa colorea si interesulu partiteloru, oi se si ia ostentel'a de a le citi intregi dupa protocoalele stenografice.

Sunt mai multi ani decandu mai alesu multe diarie nemaghiare, precum slavace, croatice, serbesci, rutene si nemtiesci au latitu cu mare zelu acea opiniune, ca in cestiunea nationalitatiloru si limbiloru tote nationalitatele nemaghiare se voru uni la unu cugetu si la o vointia; era anume diaristic'a slavona indemn'a si pe romani ne noetatu la o aliantia formalu cu semintiile slave pentru apararea comuna a existintiei loru nationale. In 21 Aprile inse nu

se arata nici unulu din acei candidati de aliantia, eroi mari de gura si de condeiu, ci toti fara exceptiune intorsera catra romani spatele si se aruncara cu totii in bratiile vechiloru sei domni stapanatori, tutori si aparatori, votandu incedere deplina patriotismului si generositatii loru.

Ne infrenamu a mai memora aici inca si acea urgia, cu carea unii oratori vorbira in acea di despre acei 14 deputati romani ca despre nisce corporali seu sergeanti ai dlui Schmerling. Retacemu si impregiararea, ca de si mai multi deputati sasi ardeleni au ajunsu de multu in Pest'a si verificati fiindu si-au ocupatu banele loru, in 21 Apr. inse nu se vede (din desbateri) nici urm'a loru, se constata numai, ca cas'a intr'ega — prin urmare si sasii — au votatu in contra amendamentulu romanescu. Ne contenim totuodata dela incercarea de a gaci inca de acum rezultatele lucratoriloru respectivei comisiuni compuse din 40 membrii, ci din contra le vomu astepta intru tota linistea si odichn'a cu atatu mai virtosu, ca in cele din urma dela acea comisiune de 40 insi, fia ea compusa ori si cum si dupa orice elemente, inca depinde relative prea pucinu, ci operatulu ei se va desbata mai antaiu in cas'a deputatiloru, carea este compusa din mai bine de 400 membrii*), dupa aceea in cas'a boieriloru si mai apoi in consiliulu de statu alu coronei. In acelea corpuri mar, éa mai alesu in cas'a deputatiloru se va da pe facia si vointia si dorintia reprezentantiloru nemaghiari de a conlucra pentru pastrarea limbei si a vietii loru nationale. Atunci si numai atunci se va cunoşce pe deplinu, deca romanii din Ungaria voru afla órecandu vreo proptea din afara pentru conservarea vietii loru nationale, seu ca ei se voru vedea ca si alte dati parasi de tota lumea. Atunci si numai atunci se va afla, deca tactic'a parlamentara a celor 14 insi a fostu in 21 Apr. bine nimerita, seu cu totul ratacita. Totu atunci se va cunoşce dora ca niciodata, deca uniunea Transilvaniei cu Ungaria pivita din punctu de vedere nationalu ar atrage asupra si binecuvantarile seu blastamele generatiuniloru viitoare. Intr'aceea pana la acelu timpu va fi forte bine, deca romanii transilvani nu se voru mai parasi ei pe sinesi, nici voru mai da paserea din mana pentru ocea ce sbora p'intre garduri, pentruca asié ceva ar fi politica ce ar merita de a fi pusu sub curatela judecatoréscu.

Scimu noi prea bine, ca in dilele nostre nesuintieloru nationale se opunu de alta parte nesuintiele patriotismului. „Patria mai pre susu de tote, libertatea si inffiorarea ei. Eesistintia patriei nostre comune ni se afla in periculu, drepturile aceleia fundamentale, care facu totuodata conditiunea vietii nationale, sunt calcate, delaturate si parte nulificate. Se ne liberamu mai antaiu mosii'a cu poteri unite, a poi se ne tragemu socotel'a intre noi insine asupra dreptului de a fi si a eesiste ca natii.“ — Prea frumosu; suntemu si noi petrunsi mai de multu si chiaru din copilaria, de sac'a si sublim'a idea a patriotismului, amu invatiatu si inca tocma in man'a legiloru care dicea: „tolerati usque ad beneplacitum Principis et regnicolarum“ a ne inchina la acelu pamentu sacru, in care odichnesou osementele strabaniloru de strabuni ai nostrii si carele este udatu cu riuri de lacrimi si ingrasiatu cu siorie de sange de alu nationii nostre; scimu forte bine ca nationalitatea fara patria si inca patria libera nu are nici unu intielesu*); veti pricepe inse, ca nu

*) Adica 333 din Ungaria propria cu Banatulu, 71 din Transilvania, cum si 18 din Croatia si 15 dela regimentele de granitari in casu candu Croatia s'ar impaciui cu Ungaria.

*) Ut figurae docent: Evreii respanditi in tota lumea, Negrii, Indiaii apuseni, tiegani scl. scl.

voimu se avemu patri'a numai ca fi bastardi, si nici chiaru numai ca fi adoptivi ai aceleiasi, pentruca nici amu venitu aici numai de 10 ani, nici suntemu lipsiti de limba si literatura, cum si de tote celelalte conditiuni ale vietii nationale; preste acesta noi nu pricepemu, pentru ce se nu póta fi asecurata natiunea dintr'odata cu patri'a, precum si acesta deodata cu ceea. —

B.

Regularea uniunei — „unio“ I.

In seculu alu 15, — unio trium nationum — a paralisatu si in urma a nimiciti cu totul nationalitatea politica a natiunei romane in Ardelu, ea s'a facutu totu una data fontana politice traditionale, a acestei natiuni, continuate in decursulu de patru secole. . . .

— Unio — dela 1848, amerintia cu paralisare si nimicire pe acesta politica traditionala, cu tote tendintiele si acuisitele sale dela 1863/4.

Fatala a fostu „unio“ dela 1437/8; ea a aruncatu natiunea in noianulu suferintiloru de patru sute ani, a celor suferintie politice si religiose nationale si individuale, caroru asemene indesiertu vei cauta in istoria popóreloru; éi' istoria acestei tragedie nationale e cu atatu mai mareta, cu catu e mai cu greu a pricepe si a descoperi factorii vitali, cari au potutu totusi conserva pe acesta natiune si a o feri de totala perire pana in 1848, candu i-s'au preaparatu alta „unio.“

Fatala a fostu si e „unio“ dela 1848. Suferintiele produse prin „unio“ dela 1848 pana la 1866, pentru natiune si pentru patria, ni sunt tuturor cunoscute. . . .

Ce va aduce in viitoriu, peri-va ea iase, ori ca va aduce binecuvantare, ori blastemu preste patria si natiunile locuitoare intr'insa, ne va invetia viitorulu, póte celu mai deaprópe.

In catu pentru acum, aduce amaretione si tortura totu romanului bine simtitoriu si nationalistu, de órace predomnesce convictiunea generala, cumca realizandu-se „unio“ dela 1848, aduce perire nationalitatei romane atatu celei politice, catu si celei genetice, va se dioa perire cu stingere din sirulu popóreloru lumei. . . . dupace a subsistatu 17 1/2 secole. . . .!?

Tocmai pentruca amerintia unu periculu atatu de inffioratoriu si cutrieratoriu, este de mare interesu si de datorintia pentru publiculu romanu, inse anumitu pentru toti acei in ale caroru pepturi batu inime romane si simtu chiamare a direge ursitele si a lucra pentru mantoirea politica a natiunei, ca se studiese si se urmarésca cu ochi ageri, toti pasii — unionistiloru, — si — fusionistiloru — si tote fasele in cari devine acesta „unio“ fatala. . . .!?

Pentru aceea afu si eu cu scopu, se publicu romanescu, unu articulu din „Korunk“ Nr. 44 a. c. sub titlatur'a de susu, care suna astfelu:

(„Punctulu de plecare.“) „Acea comisiune a dietei pestane, care va fi esmisa, ca, dupa dis'a „ardeleniloru“ se specificese, ori ca, dupa dis'a „pestaniloru“ se regulese — „unio“ — in dilele aceste va fi alésa, si se va apuca de lucru spre asi resolve tem'a.

„Grea, inse frumoasa tema va capeta acesta comisiune; frumoasa, pentruca e chiamata spre a — constituie — grea inse si pentru aceea, pentruca gazetele sasesci si romanesci ardeleni nu vreu nice se auda bataru despre — „unio“ — din contra, inca nu putemu sci, ce opiniune au deputatii de sasu si de romanu, cari se presentésa la Pest'a.

„Lucrarea acestei comisiune cauta se indetulesce pe — regimu, — care cerca temeli'a durat6re pentru „unio“ si pretinde o deslegare, care se multiamésca pe fiacare nationalitate ardeléna; 1) debue se indetulesce pe —

natiunile ardelen, — debne se indetulese — pe fiacare clasa a poporatiunei, — si tote interesele. —

„Pentruca, déca „unio“ nu va iusemna alta, decatú ca, cine se fia — comite supremu, si — jude procesualu — (szolgabíró)? cate bucati de scaune de amplouati se vina pentru fiacare natiune? déca vremu se damu „unio-nei“ acelu intielesu, pe care i-l'au datu multi in 1848: apoi de pe acum putem veni la aceea convictiune, cumca comisiunea acésta, in care au se fia reprezentate — tote natiunile ardelen, — nu va poté deveni la nice una basa de manecare.

„Cá se póta deveni la una basa; inainte de tote are se se lamurésca in privintia punctului de plecare; cá in privintia acestui, se póta statori, ei cauta se decida: la ce vremuse ajungemu prin „unio“?

„Din partene nu vremu se privimu „unio“, nice de cestiune de natiunalitate, nice de cestiune de partia politica; nu de cestiune natiunala, pentruca; precum putem vedé si aeum, in asta privintia, mantue natiunalitatea, dar' inghite (absorbeálja) libertatea constitutiunala a cetatanului si a individului, de cestiune a unei partite politice nu, pentruca suntemu de aceea convingere, cumca in Ardélú nu poté fi mai multu regimu de partita.

„Deci dar' prin „unio“ debue se nisumu a ajunge la unu scopu mai inaltu: adeca la recastigarea dreptului publicu constitutiunali, si prin elu, la reoapetarea libertatei cetatiene si individuale. Prin „unio“ se ne putemu apropia de aceste trei scopuri, cari se intregescu unulu pe altulu, déca voimu o astfelu de „unio“, care se ne asigurése nu numai drepturile, ci totu una data se ne inaintese si bunastarea materiala, — care se fia pusa pe o temelia, prin care se se inmarésca productivitatea spirituala si materiala a patriei; déca voimu una „unio“, care se fia durabila si statornica: la templarea acésta, apoi, nu debue pripita cestiunea asta, ci comisiunea e datóre, in privintia punctului de manecare, a se delasa intr'o precugetare seriósá.

„De órace basa de dreptu istoricu nu se póte fabrica prin scornire, inse „unio“ debue desvoltata pe temeiú de dreptu istoricu: de ci dar', cea d'antaiú intrebare, dupa mica-mi parere, este, óre: periodulu voivodiloru, s'au periodulu gubernatoriloru, se'lu luamu de punctu de manecare?

„Pentruca se potemu alege intre aceste dóne, cestiunea capitala e: cata autonomia trebue Ardélului, pentru legislatiune? cata pentru gubernarea s'a cá provincia? cata autonomia trebue fiacarei natiune?

„Inainte de tote e de cumpanitu: óre autonomi'a acestei provincia, care au avut'o, in periodulu gubernatoriloru, nu e pre mare? Óre atata, cata incepuse a i-se croi in 48, nu e pré pucina? si óre institutiunea din tempulu voivodiloru nu se apropia mai multu de aceea, ce cautamu?

„Pentruca, si déca sub voivodi au lipsitu autonomi'a provinciala, adeca constitutiunea acésteia, — constitutiunea, — din contra natiunile au avutu fiacare autonomia separata; si e de ase cumpani bine, óre, déca ne vomu lapeda de autonomi'a patriei, pentruca debue se ne lapeda de ea, n'ar fi mai cu scopu — mai alesu déca se sustiene autonomia sasiloru — a da inapoi si secuiloru pe a loru — a da inapoi si comitatelor pe a s'a — si fiinduca de atunci încóce au mai crescutu una a patra plasa de interesu, adeca cetatile si opidele, nu ar fi cu scopu, a face din aceste unu alu patrulu — teritoriú, — care, precum scaunele sasesci sub — comes — secuimea sub — comitele secuiloru, — comitatele sub — voivodu — asia cetatile si opidele ar fi se stè sub una capetenia (főnek).

„Fiinduca secuii sunt defacuti in doue locuri, sasii in trei, ér' pe comitate asidere le deface rumperea cetatiloru si opideloru dela ele, si fiinduca o asemene impartire a Ardélului in cercuri, se apropia de recerintiele natiunale, si ale altoru interese de clase — deci suntemu de parere, cumca ar fi de a se trage la cumpanire, óre n'ar fi cu scopu a pune defasiurarea, cestiunei pe basa mai larga, decatú fú bas'a, pe care s'a defasiuratu in trecutú.

„Precum se póte vedé, tote aterna dela punctulu de manecare, a carui tema principala e: a lamuri lucrulu; ca óre pótesse Ardélulu contopi (in Ungari'a trad.) ori ba? se potú dí- solve autonomiele ardelen natiunale, ori ba?

óre pe baza autonomiei de — provincia — ori de cercuri — se se regulesse acele proprie referintie de: — dreptu publicu —, de natiunalitate — de confesiune — municipale — si — geografica — ale Ardélului; prin cari se deosebese de Ungari'a (az anyahontol).

„Déca nu se póte contopi, — si-lu regulamu (Ardélulu) in forma de provincia (tartomány), atunci cauta se plecamu de pe terenulu periodulu de gubernatori; déca 'lu regulamu in forma de cercuri (kerület) atunci ne sta la dispanere celu mai legitimu temeiú, adeca periodulu voivodiloru.

„Periodulu gubernatoriloru, nici din privintia dreptului, nici din ceea a interesului materialu, nu e astfelu de periodu, a carui mai de parte desvoltare ar fi de doritu, pentruca nu póta in sine potere vitala, nu are viatia in sine; ba ce e mai multu, in tempii din urma s'a facutu cu nepotintia, prin aceia; ca natiunea sasa s'a dusu cu totul in dereptu la periodulu voivodiloru, precandu celelalte elemente ale patriei au remasu in terenulu periodulu Principiloru (fejdelmek).

„Periodulu Principiloru, a luatú din autonomia fiacarei natiuni atata, catu se cerea, cá se se póta infintia — gubernare de tíera — sasii au luatú indereptu aceea ce au datú periodulu Principiloru, ba inca mai multu au castigatu, si in modulu acesta sasii sunt repusi in vechi'a loru independintia autonoma. — Pre noi nu se suferu se vorbimu in afaerile loru, inse ei totusi vorbescu in afaceri, cari privescu Ardélulu intregu.

„Noi din partene tienemu, cumca temeiulu de dreptu din periodulu voivodiloru ar fi de a se trage in cumpanire, asia se pare, cumca pe acésta basa putemu spe: a deslegare statornica si durabila.“

„Unio“ e cuventu latinescu, dar' nu e luatú de noi, din dictionariulu latinu, noi am fi disu — uniune — s'au — unire — deci nevrendu se o incetatienscu in limb'a romana, am folosituo pre totuindene neschimbata — „unio“. —

1. Cum se vede regimulu inca a studiatu dreptulu istoricu — si se pare, ca nu vrea a se margini la punctulu de manecare alu unionistico-fusionistoru, cari pléca din punctulu suprematisarei, din contra elu merge a colo unde in dreptulu istoricu gasesce radacina tuturoru factoriloru vitali, fara de cari, nu se póte constitui patri'a in modu durabilu, dreptu si rationabilu.

Déca mi ar fi ertatu a comenta acestu articolu apoi altu ceva mai nimeritu nu asiú poté dice, decum dicu cuvintele santei scripture: — „impartit-au vestmintele mele loru-si, si preste camesi'a mea au aruncatu sorti.“ —

Dar' fiinduca pusetiunea politica a natiunei, si convingerile mele, nu me lase a comenta, si a me delasa in vr'anu proiectu de unire mai strinsa a patriei cu Ungari'a, de oum e cea de facia, in persóna monarchului; deci me voiú margini la unele observatiuni istorice, la cari-mi da ocaziune acestu articolu. (Va urmá.)

Sz. Reginu 15 Martiu. (Capetu.)

Ertatime Domnilorú, pe astfelu de carieri nu vomu merge departe, cu astfelu de sacaturi, bajocuri si scornituri, astadi mángindu pe unulu, mani pe altulu prin foile publice, binele patriei si fericirea natiunei nóstre nu se va castiga; — iritarile intre straini, in strainarea si desbinarea între frati (!!!) nu póte produce fructe placute, precum vedu, unii ar dóri totu in turburare si zarve se fimu cu strainii¹⁾, care si acestora si noae ne este spre stricatiune. (Asia dar' se lasi unsóra pe omeni'a pisicii? Se dicemu: iobagi, numai de iobagi suntemu buní Mari'a Ta?! R.) — Pana la unu tempu merge, cá sub manta de natiunalitate (din partea unoru

dicu) se tienemu poporulu in orbire pentru folósele nóstre celea materiale (amu ispravitu; doctrine antinatiunale!?) — si pe preoti ne mai potendui folosi de instrumente, ai batjocuri; — veniva tempu, in care cadíendu larv'a de pe obradiulu unora cá acestia, in urma voru fi urgisiti de sermanulu nostru poporu, — risu si ocará strainiloru. — Ce e mai multu nu se sfiesce corespondintele a intrebuintia maretulu nume de intréga inteligintia romana dicundú, ca s'a scarbitu. — Sermana natiune romana!! déca inteligintia tua intréga sta numai din Turdeni! esti de perire aprópe si déca acestei inteligintie ai datu dreptu de a scóte pe unulu si pe altulu din sinulu teu esti de compatimire demna, ba in urma acésta marita inteligentia din Turd'a (faptele asia o dovedescu R.) siáú luatú aceea audacia, catu nu s'a sfiitu a dá catechisatiunea mai mariloru mei, de odata dictandumi si pedépsa. — Frumósá procedura a figura pe actoru, pe Inctu, martoriile, a judeca si sententi'a a o si ecsecuta totu aceeași persóna!!

Dle cor. fi convinsu, ca eu miam iubitu si'mi iubescu natiunea, póte ca mai ferbinte de oatú Domniata, in catu se póte in sfer'a activitatii mele (fapte! R.); acésta se va dovedi mai tardiu, dupa ce ecsaltatele spirite ale unora se voru mai domoli²⁾, ca-ci acum si aceia se facu diurnalisti, cari mai nainte abia isi stíea scrie numele romanesce; acei se facu luptatori, cari nainte cu vreo cativa anierau tiranii cei mai infioratori, acum cumperandu cate unu articulu mangescu foile publice — acestia, nu multu tempu va trece, si voru romané in nuditatea sua³⁾. — Prin acestea ale mele sieruri dechiarésu amintitulu articulu a fi o scornitura; eu nu am sedusu, nice condusu, cu atata mai pucinu coruptu poporulu spre a vota pentru straini, oi sub decurgerea alegeriloru m'am aflatu acasa, — nice fiulu meu au fostu in fruntea loru, ca-ci nice cu ei au pornitu nice cu ei s'a intorsu, oi in diu'a alegeriloru au trecutú prin Turd'a la Clusiu, fara de a fi fostu agitatoru pentru unulu séu altulu.

. . . Eu din parte-mi cunoscu si marturisescu Conducatori natiunei nóstre a fi doi archipastori impreuna cu acei barbati demni de reverintia si amóte, pe cari Mai. S'a iáú pusú in oficiile celea mai inalte, si cá atari stáú in fruntea afaceriloru natiunale, pe acestia i vomu asculta, indreptariulu nóue datu ilu vomu urmari cu tota fidelitatea⁴⁾, éra nu acelorá, cari mai nainte era tiranii cei mai mari si despotii cei mirsavi, si cari numai dupa ce s'au isgonitu din panéa strainiloru⁵⁾ cu care s'au ingrasiatu, se pusera in fruntea natiunei, si nepotendu ai folosi in altu tipu cumpara cate unu conceptu diurnalisticu, mangescu foile publice bajocurindu si elevetindu pe unulu si altulu, despre cari putemu dice „Ignotos fallunt, notis sunt derisui.“

Mihailu Criseanu,
protopopu Reginului.

Nota Red. Estrasulu facú Redactiunea dupa cum cerú interesulu natiunali. Publiculu apoi se mai judece, care articolu e calificatu intru atat'a a manji foile, cá acest'a. — Am fostu silitu a face note pentru reflectari din obligatiune, dar' si cu scopu de a ciuntá ulteriór'a polemia in caus'a acésta, care nu póte atinge pe oei ce se lupta cu consciintia activa pentru binele publicu, ér' nu pentru resbnari personali cu periclitarea causei natiunale. Numai atestate de fapte voiú mai publicá, ca acéstea sunt justificarea cea mai puternica. Observevse inse, ca adi numai póte incapé diversitate de convictiuni politice in caus'a nóstra na-

²⁾ In tempii saturnini? da. — Ce vorba e acésta dela unu romanu?! Acum nu e ertatu a fi acitiatu, si resfletitriu, decatú a spune adevéru in facia omenesce; si cá romanu a'ti apera dreptulu prin lupta politica e virtute, e obligatiune si nu iritatiune! Non capiscimus missionem. — R.

³⁾ Acésta va fi nesmintitu sórtea renegatiloru, cari scriu numai pentru straini si adierea loru, dar' nu a luptatoriloru pentru caus'a drépta natiunala, ca acestia, de ar sci dice si numai, Domne ajutane! facu mai multu. decatú indiferentia si doctrinarii egemonistiloru. Nu potú uri virtutea neci in celu mai de diosu gradu, dar' urescu inganfarea in farisei. — R.

⁴⁾ Dovedesce, ca ai indemnatu si luminatu pe romani cá se votece pe romanu, ca nu credemu se fi primitu altu indreptariu. — R.

⁵⁾ Romanii in tíera loru se mance panéa strainiloru?! Lasate de aceste idei, ca celu pucinu eu, cá Redactoru, nu tle potú mistui, cá su pre ratacite! — R.

tionala; unioanelor și renegaților cari apostatară dela luptă pentru dreptul nostru politic național din 1863/4, până acum și nu le mai rămasese nici un teren securu, nici macar ad bene sperandum de natione romana din grația adoratorilor lor; prin urmare, cine se retrage dela luptă cea continuativă eredită dela străbuni și încoronată în 1863 cu sancționarea înaltului monarhu, crede ca acelă nu pōte fi decatu fiu vitregu alu natiunii. —

Ar fi se mai amintescu și despre cele scrise în „K. K.” Nr. 44 în causă acēstă, înse din ele se vede, ca fratele M. Cr. a voit a face numai unu servitiu în grația strainilor, că se bata în palmi, ca romanii s'au desbinatu, cum se și vede din titulu de i-a datu redacțiunea; înse romanii cei naționali în fața dar' nu numai din budie violente voru dá de minciuna tōte neltirile sirete. Parolă nōstră: solidaritā procedere va slei metechnele desertorilor. — Cei fideli fericirii naționale uită dar' totitōte pentru înviare și se ne luptă luptă cea drēpta cu poteri unite, ca atuncia inamiculu politicu nu ne va potē stricā. Până candu ne vomu iubi natiunea mai pre susu de tōte, vomu fi respectati. Jamque soporatos a somno pellere glires! Red. —

— În Sighisōra se alesera deputati pentru dietă de încoronare Ios. Gull și Fried. Wagner și suplenti br. Ios. Bedens și Fr. Wulsoher.

Dela dietă din Pestă.

Siedintiă oasei de diosu din 21 Apr. (Capetă din Nr. tr.)

Vincentiu Babesiu. On. Casa! Me voit restringe la obiectulu de pe tapetu. Scopulu învederat alu motiunii nōstre e acelu, că în comisiunea esmitendă în causă naționalităților se fimu reprezentati dupa cuvintia, va se dica, se nu fimu ignorați. Acēstă pentru aoe' a s'au facutu, caci amu esperiatu, ca fōrte de multe ori amu fostu ignorați. (Strigari: oandă?) Amu fostu fōrte de multe ori ignorați în atari locuri, în atari comisiuni, cari su regnicolari.

On. Casa! Cugetu, ca nu e nimene în casă acēstă care ar negā existința nōstră națională, era déca avemu existința nōstră națională, și e recunoscută în patriă acēstă, ca Ungariă nu aru potē fi fara noi, aoe' ce e acum'a, Ungariă întreaga, adeca dacă suntemu factori în țera, atunci cutedia a afirmā, ca ori ce consultari se se întemple despre lucrurile țierei, decumva on. casa voiesce că acele se fia exprimearea fidelă a țierei, trebuie se fimu acolo și exprimerea nōstră adeca deputații nostri. (Strigari: dacă aici-su). Dacă aceea lipsesce, atunci asi dice din partemi, ca naționalitățile ar potē dice, ca se întempla de noi fara noi, pentruca on. casa! nu se pōte ignorā ca naționalitățile în afacerile țierei pe totindeni su interesate, — și fiinduca esperiamu, ca acēstă nu se considerēdia, și fiinduca ne tēmumu, ca nice aici nu vomu fi considerați, unde e vorbă chiaru de regularea legale a existinței nōstre; — dreptu aceea eu crede ca pretensiunea acēstă a nōstră e fōrte — și aceea nu o crede, ca prin acēstă s'ar causā ceva neîncredere, caci atunci si fintiā nōstră aici înca ar fi neîncredere, fiinduca si aici suntemu representați; si dacă acesta representatiune a nōstră n'a stricatu integritati țierei, spunu: ca nice aceea ce propunemu nu-i va stricā.

Acēstă e una expresiune fōrte modernă, ca „nu pōtemu astringe pe nimene la încredere,” înse acēstă e unu conceptu fōrte mobilu, fiinduca odată se dice „încredere” era de alte data „capacitate” și ambele le condiționedia de la aceea caroru — baremu cum s'au doveditu până acum — li-au fostu interesu a ne ignorā și noi am esperiatu, ca ori unde a fostu vorba despre romanii — de comunu s'eu nu s'au alesu nimene dintre noi, s'eu s'au alesu unu atare, care e cunoscutu de comunu, ca nu se țiene de cei mai credincioși romani. (Sgomotu mare, contradicere, presiedintele clopotiesce).

On. casa! Am esperiatu fōrte de multe ori, ca Ungariă întreaga are antipatia catra unii individi maghiari, pe cari nu numai corporatiuni ci chiaru si Mai. S'a i-au donatu cu încredere, din acea simplă causă, ca au presupusu despre d'insu, ca nu su unguri buni.

Acum, dacă e iertatu ungurului a argumentā și a se dechiarā astufeliu, atunci cugetu, ca totu acēstă sta și despre alte naționalități,

și'n desiertu am negā, caci vedemu din esperintiă de tōte dilele, ca este causă spre acēstă, ca adeca, precum nu totu ungurulu este de-o potriva, așa nu e nici totu romanulu de-o potriva (Ilaritate, sgomotu.) Chiar' pentru acēstă, fiinduca noi cu securitate ne pōtemu provocā la acēstă, ca noi pe ungurii cei buni și destinsi, cari posedu încrederea rasei unghuresci și onoram și i donam cu încrederea nōstră, — chiar' pentru acēstă cugetu, ca e dreptă pretensiunea nōstră, că în catuva se se iae în considerare asemene pretensiuni a le nōstre și din partea ungurilor, și chiar' pentru acēstă credu, ca ori catu am negā, totusi motiunea nōstră e logică și eu numai asiē m'asiu potē odihni cu dechiararea onoratei case, dacă acēstă ar' fi îndreptată intr'acolo, că noi la tota întemplarea în comisiunile, cu cari ne ocupam acum, se fimu reprezentați dupa momentuositatea causei și amesurate intereselor causei.

De altmintrea acēstă ni se pōte și negā, pentru ca maioritatea este în contră nōstră, dar' abiē credu ca ni s'ar' potē negā ratiualmintre. (Aprobare, Sgomotu.)

Edward Zsedenyi vorbesce contră motiunii lor în tonu mai multu arrogantu decatu parlamentarlu și dice ca romanii cu acesta propunere și-iau o pusetiune ca de trimisi unei natiunii fatia cu tremisi altei natiunii, precandu ei nu suntu alta decatu reprezentanti ai întregii natiunii unghuresci și mai antaiu sunt unguri apoi romani (Hodosiu s'înca cativa romani întreprimpu pre vorbitori dicundu; „negam ca amu fi unguri; suntemu romani!”)

Sam. Bonis înca țiene causă naționalităților de una dintre cele mai dorerōse rane și asta rana s'ar' potē vindecā cu încredere imprumutată; e în contră motiunii, asemene și P. Kubitz, care între altele dise ca pre romanii numai ambițiunea i-au condusu de a face motiunea de sub cestiune.

N. Ragályi vorbindu contră motiunii și suspiciunea pre romani, ca ar fi deregatori înca de pe vremile lui Bach și Schmerling (Hodosiu lu-întrerumpe și dice: „nu e dreptu, protestu” și numai pentru acēstă și redica totu meru cuventulu în cestiunea de naționalitate.

N. Ujfalusi dice ca spiretulu motiunii romanesci ar' fi acēstă ca maioritatea, care chiar' nu se țiene de naționalitatea romană se o iae în bună considerare și în estu întielesu n'ar fi în contră motiunii.

Manuilu Gozdu. Mie-mi pare reu din anima, ca acesta motiune în sine atatu de nevinovată a causatu astfelu de esacerbare (catrănire), ce credu, ca n'ar fi causatu dacă intru apărării nu s'ar' fi întrebuintiatu cuvinte neghibe; intr'adeveru totusi e dreptu acēstă ca nu e mai mare inamicu de catu amicul neghibu (Ilaritate, aprobare, se întielege din partea unghuresca). Eu motiunea precum s'au facutu și precum e scrisă, o vedu de acceptabilu; dar nu me mîru ca acēstă precum a fostu explicată a causatu mare inversiune. Se me ierte onorat' a casa, ca sum silitu a trece la personă mea (s'audimu) și aci serbatoresce provocu pre d. Babesiu, semu spuna, cine e acelu reu romanu, pre care casă s'au îndatenatu alu alege în comisiuni, precandu pre romanulu celu bunu nulu alege? (Aprobare, se'ntielege). Eu o dechiaru ca desi am avutu norocirea a fi alesu într'o comisiune pré respectabilu, totusi nu vreu a luā pre mine titulu de „reu romanu” ca o dechiaru înainte a tota lumea ca pre tōtă circumferința (rotundimea) pamentulu mai bunu romanu și mai bunu patriotu unghuru că mine nu existe. (S'o mai spunemu, ca aici înca a seceratu Gozdu aprobatu vite din partea casei unghuresci?) E adeveratu, ca pre alte oai amblamu a ferici natiunea romană, pre cai cu totulu diverse și eu pui votu, ca pre acea cale, nu me voit întorcede neciodată, fara dorescu și me rogu la Dumnedieu, că elu (Babesiu) se se întorca pre cale mele. Era placere, și înca sgomotosă.) Arunce și ori care ochii pre mapă și va vedē, ca acelu romanu, care atitia natiunea romană a continua inimicitia contră unghurulu, acela e celu mai mare inamicu alu natiunii romane și dacă are numai unu picu de esperinta de vietă în lume, se va convinge, ca frecările între unulu și altulu scurtă vietă la amendoi; pentruca dacă piere astadi ungurulu, manē romanulu va peri. (Aprobare) Repetiescu dar, ca nu vreu a luā pre mine înainte lumei acea suspiciune, ca si cumva dora eu asiū fi acelu „reu romanu;” eu pre mine me țienu de bunu romanu. Se se dechiarē dară d. deputatu Babesiu, care e acelu reu ro-

manu, care se lasă totdeună a se alege prin unguri; numescalu pre acēstă ca altmintrea — nu vreu a fi fara respectu înainte casei — dar' pe alta cale i voit spune numele (Inc' o aprobare.)

Vincentiu Babesiu. Onor. casa! Asiē crediu ca su detoriu cu respunsu condeputatulu Man. Gozdu. Eu acele ce le-am dicu despre romanu reu și unghuru reu, asiē leam luat precum le esperiamu în tōte dilele și le-am espedu mai alesu în trecut. Me provocu la trecut, dar' nici în minte nu mi-a fostu ca d. deputatu Gozdu ar' fi reu romanu (Sgomotu, cine e dar' acēstă?! presied. trage cu clopotielulu), din contra pre dlu Gozdu lu țienu și l'am țienut totdeună de bunu romanu. Asiē oredu, ca în parlamente nu e datina a numi persone (Sgomotu dar' neci suspiciune!) și ori decate ori în asta casa s'au facutu provocare la certe persone acele neci odată nu s'au numitu; pentru acea eu provocandu me la esperinta, ce asiē crediu, ca ori care membru din acesta casa o a potutu face ca și mine — nu voit numi prșona și nici nu su detoriu a o face acēstă; de altmintrea acēstă neci nu este între noi și neci n'am disu ca ar' fi aici. (Ilaritate) Eu ce-am disu, n'am preceputu despre o anumită prșona din acesta casa și chiar' pentru acēstă asiē crediu, ca astă n'are nime dreptu de a o interpretā asiē. O repetiescu, nu țienu ca ar' pretinde parlamentarismulu, ca se se numesca vreo prșona.

Sig. Borlea. On. casa. Anca în siedintia din 22 lunei trecute amu îndresnit a rogā cu tōtă onorea pe onorat' a casa că pentru odihnirea tuturor locuitorilor din țieră se bine voiesca a fi cu convenita atentiune spre acea, ca naționalitățile se fia reprezentate în tōte comisiuni, ce s'au alesu, dupa catu mi-aducaaminte, dintre natiunile nemaghiare neci unulu, era dintre romanii chiar' soiū, ca neci unulu nu s'au alesu.

Prin urmare, de și fōrte pe scurtu, dar' cantă se vorbescu, și se partinescu din totu suflulu motiunea făcută de noi; și o partinescu antaiu chiar' din motivulu ce amu adusu mai însusu, și a dou' a pentru ca dupa părerea mea barbatii de diferite naționalități sciū și potu se scia mai bine poftele cele juste, dificultățile și dorerile natiunii din a carei sinu sunt: asia dar' déca în comisiunea pentru naționalități se voru alege barbatii și respective deputații diferitelor naționalități, nu încapē neci-unu dubiu ca cu ocaziunea pertraptării acestei cestiuni momentose în comisiune, acei deputati desfășurandu cu profundă cunoscentia pretensiunile, poftele și dorerile naționalităților, și asia operatulu lor venindu la pertraptare aici în casa, — acea causă cu multu mai usioru, mai în scurtu tempu și cu rezultatulu mai fericitu s'ar potē deslegā. Deci repetiescu ca partinescu motiunea. Si acum se-mi fia iertatu a face unele observatiuni la unele insinuari ce cu dorere amu auditu astadi în asta casa facunduse destulu de fara tactu de catra unii vorbitori, acusandu pe alții, ca ar fi Bachisti și Schmerlingiani. Observu adeca aceea, ca cu astfelu de insinuari, nu ne vomu capacitate unii pe alții neciodată; alte argumente ratiuali bucuros ascultu, ca aceste ne-ar potē duce la scopu, dar' insinuari nu asoltu neciodată, pentru ca pe candu sunt nedrepte, pe atunci causēsa numai esacerbatiuni. De altmintrea dechiaru, ca astfelu de insinuari si insultari nice pe acei barbati, catra cari a fostu îndreptate acele, neci candu nu ne voru însăpimentă de a ni aperi causă și de a ne spune totdeună liberu și fara reserva opiniunile în ori ce afacere ne-ar ocupā. (Sgomotu.)

Andr. Medanu. Onor. casa! În reportulu comisiunii de 12, care acum e sub pertraptare, se cuprinde urmatoriulu principiu: ca la alegerea membrilor de comisiuni, se se iē în consideratiune cunoscentia de specialitate și inclinarea deputatiloru, prin ce se recunōscē: ca nu toti deputații posedu într'o formă cunoscentia lucruriloru, și nu toti au într'o formă aplecare la tōte trebile, despre acēstă nu s'au îndoit oas'a. Motiunea de sub întrebare nu e altu ceva decatu tiparirea mai amplă, — în privintia causei aceastei, — a principiulu acum acceptatu de comisiune, nu se pōte dar' intimpinā cu neîncuvintarea casei.

Eu concedu: ca toti deputații au si precepere de lucru, și inclinare la pertractarea causei aceastei; dar' credu ca si on. casa mi-va concede, ca barbatii de naționalitate nemaghiara au mai mare inclinare. (Sgomotu, nu „sta”)

Cumca nedeslegarea întrebării de natiunea

litare casiana o rana usturatoria in sinulu tiei, e recunoscutu si prin aceea, ca se face disputiune: ca caus'a acést'a indata dupa asiediarea cauzei trebiloru comuni se se iè la pertractare.

Cumca aicia e vorba despre o vindecare durabile a ranei pomenite, despre aceea inca nu e indoiéla.

Cu ocaziunea desbaterilor de verificatiuni s'a ivitu o diferentia mare de pareri in acea privintia: ca cari se potu numi parti in casu candu se opumna alegerile; aicia nici despre aceea nu pôte fi nici o indoiéla ca ore care e partea suferitoria, pre care o ustura mai tare ran'a nedeslegarei; fara nici unu dubiu locuiitorii tiei, cari nu sunt de natiunalitate maghiara sunt partea suferitoria.

E justa dar' pretensiunea deputatilor de natiunalitatea romana; cá in comisiunea aceea, care va fi chiasmata a tiené consiliu preliminaru si a gati proieptu: pentru delaturarea reului, prin deslegarea drepta a intrebarei acesteia, se fia ales barbati de natiunalitati diferite.

Se nu ne suspiciunamu unulu pe altulu, candu ne esprimemu dorintiele, se nu ne pocolimu de Bachiani si Schmerlingiani, precum s'a intemplatu acum, ca asia ceva nu duce la contielegere.

De altmintrea Schmerling e unu barbatu bravu (sgomotu mare), cá barbatu de statu a avutu acea gresiéla, ca si-a ultraiubitu natiunea s'a si pentru eluptarea egemonii acesteia ar fi concentratu tóta lumea la Vien'a. . . .

Motivatorii nu cadu in gresiéla venarei de asemeni tendintie, fiindu ca motivulu nu e pentru dreptulu unei natiunalitati, ci pentru drepturile tuturor natiunalitatilor. Cu totii trebuie se ne padimu cá se nu cademu in asemeni gresiéla cá aceeaalui Schmerling.

Deci fiinduca, precum m'am esprima mai susu motiunea de sub intrebare, e conforma principiului adoptatu prin comisiunea de 12, si afara de aceea justa, sum pentru primirea motiunei.

Rudnyanski, Szentkirályi, Ráday, L. Tisza, Em. Ivanka, serbii mai vorbira in contra, ér' Aur. Maniu, Florianu Varga pentru motiune, apoi se scóla

Alosiu Vladu. On, casa! Nu voiu se versu oleiu pe focu, nice nu voiu se escitediu infocarea disputeloru, oi mai bine a o molcomi. Totusi candu-mi ridicu cuventulu, de si vediu, ca cas'a si a perdatu paciintia, me simtiu indemnatu prin acea detorintia, care-mi sioptesce, cá se respundu unor'a dintre condeputatii antevorbitori. La obiectu insusi nu voiu a vorbi, nu voiu atinge de astadata natiunalitatea, nice nu voiu cuventá despre ea; fiinduca la acést'a se va da ocaziune mai tardiu, nu voiu acést'a cu atatu mai pucinu, ca-oi o mare parte a membrilor casei studiandu-o acést'a cu de adinsulu, eu credu, ca la tempulu seu si voru aplicá studiulu loru spre deslegarea receruta a intrebarei acesteia. Disput'a a fostu oatu se pôte viera, entusiastica, ba potu dice si amara. De si su silitu a dechiará, ca mi-plecu capulu inaintea vorbiriloru tienute in unu modu parlamentarü si plinu de seriozitate, cum au tienutu: Bonis si Ladislau Tisza si alti condeputati ai mei, pe cari nu voiescu a-i insirá aici, de alta parte trebuie se constatesu fapt'a aceea, cumca cuventarile unoru deputati au facutu a-supra-mi impresiune neplacuta. S'audimu!) Cu deosebire la vorbirea condeputatulu Zsedényi me dechiaru, ca tonulu, in care a fostu aceea adresata catra noi, n'a fostu tonulu unni deputatu independinte indreptatu catra deputati independintii. In ouventarea lui sta si espresiunea respective negarea, ca noi in line'a d'antania nu suntemu romani, ci maghiari si representanti maghiari.

Dloru! Eu dau ori carei natiunalitati aceea ce-i compete, si nu potescu, cá maghiarii se fia romani, dar' nice dela mine nu potescu nimene se nu fiu romanu. Pe lunga tóte aceste su fiu credintiosu alu Ungariei, acést'a o am doveditu in tempulu grele, candu multi maghiari n'au avutu curagiulu a da peptu acolo, unde am datu eu. Eu sciu aceea, ca sub natiunea politica se intielege cea maghiara (intielegu ei, ungurii, dar' eu nu vreu se sciu de acele, Co-rect.) acést'a inse nu conditiunese, ca acelaia,

care nu se tiene de natiunea genetica maghiara se i se denege si escamotese chiaru si dreptulu de natiunalitatea propria.

Celalaltu oratore cui i-sum detoriu cu respunsu e condeputatulu Ragályi. Elu asemene in locu de argumente aduce nescari invinuirii, care nu se potu intrebuintia in parlamentu. Dupa parerea mea invinuirile si suspitiunile nu su-argumente. Acele se potu intrebuintia de arme, dara acele totudeun'a su-tempite, si de multe ori nu-lu ajunge pe acel'a, catra oinesu-indreptate, ci pe acel'a, care le intrebuintiasse. Acestu deputatu disse, ca aceea, cari au pusu dintre noi motiunea acést'a pe més'a casei, pentru aceea au focut'o, fiinduca su-omeni de ai l. Bach si Schmerling. (Sgomotu. Ragályi intre-rumpe: Nu e dreptu, n'am disu asia.)

Ca-ci de acolo ca cineva a servitu sub Bach séu Schmerling nu urmésa cá se abusese cu increderea, carea au avut'o concetatiunii lui facia cu elu atunci, candu l'au alesu.

Condeputatulu Kubicza inoa se folosese de arm'a suspitionarei, si inca a unei suspitionare fórté amare. Suspitionarea acést'a este inea dupla: fiinduca a disu mai antaiu, ca pre unii din noi ambitiunea neindestulita ne-a adusu la aceea, cá se damu motiunea acést'a. Se me ierta on, condeputatu, dar' nu ambitiunea ne-a adusu la aceea, cá se damu motiunea acést'a. Se me ierte on, condeputatu, dar' nu ambitiunea ne a stimulatü pre noi spre aceea, precum, credu celu pucinu, ca nici pre elu nu l'a impintenatu ambitiunea atunci, candu a proiectatu in trebile natiionali ecmisiunea unei comisiuni. Ce se atinge de person'a mea, o potu spune siguru, ca eu n'am fostu condusu de ambitiune, pentruca neci nu m'am presentatu intre aceea, cari voiescu a fi alesi in ore care comisiune. A disu mai incolo on, deputatu, ca unii voru a folosi de instruminte acitiarile natiionali, spre a se poté inaltia pe scar'a deregatoriiloru. Se-mi ierte on, deputatu, dar' eu credu, ca insusi elu vede, ca argumentulu acestuia e cum se pôte de debile, si nu apasa nemica, fiinduca déca cauta la barbatii guvernamentali a buna-sema si elu insusi se va convinge, ca aceea nu iau de cinosura agitarile natiunalitatiloru spre a redicá pre cineva pe scara, fara numai capacitatea respectivulu. (Contradicere.) Si natiunalistii cei zelosi nici pana acuma nu s'au pré promovatu, éra de facia neci decatu nu, si asia un sta aceea, ca anteluptatorii pretensiuniloru natiionali aru dori sérá prin acestu pasu alu loru vre o inaintare, dar' nici nu este esemplu, cá numai pentru aceea, se fia inaintatu cineva, pentruca se tiene de care va natiunalitate. (Sgomotu. Contradicere), desi chiaru i lipsesce calificatiunea receruta. La motiunea nóstra facuta cu scopu cá se potemu fi representati precum se cade in comisiunea ce se va denumi pentru pertractarea natiunalitatiloru, respective pentru afacerile natiionali, noi n'am fostu condusi neci de unu interesu propriu, fara de detoria aceea santa, ce o'avemu catra alegatorii nostri. Binevoiti a crede, ca alegatorii, cari ne au tramisu aici, déca n'am fi fostu de nascere romani, si déca n'amu avé calificarea receruta, a buna-sema nu ne aru fi alesu; pentru aceea suntemu detori a li aperá interesele, cá se nu ni arunce nimene in ochi, ca am vendutu cu usioretate séu n'am aperatu destulu interesele loru cele mai sante.

Asia dara eu sciu, ca obiectulu acést'a, precum a disu si deputatulu Hodosiu, e o rana ardiatoria, si chiaru de nu scieam acést'a nici odata, astadi me convingeam. Sum inse convinsu si despre aceea, ca florea intielegintiei Ungariei siede aici la olalta, si cumca corporatiunea acést'a constatatoria din barbati eminenti va avé nu numai constantia receruta, ci si ratiunea, cá se se deslege odata nodulu acést'a intr'adeveru gordianu. Pentru acést'a motiunea nóstra de acuma servese de una chiaia.

Unii, precum si condeputatulu Zsedényi, au disu, ca aceea e asterntu in unu modu pretensivu. Eu on, casa! in catu o am cetitu odata, fiinduca la conceperea si primirea ei nu fui de facia, asia credu, ca sta intre marginele cuviintiei, si nu e sorisa in tonu pretensivu, si optativu, dupa cum potescu stim'a catra acesta on, casa. Eu dara partinescu motiunea.

Nici unu deputatu neromanu nu sprijini acést'a propunere, dice „Con.“, si la votisare se

reiepta de tóta cas'a afara de romani, priminduse intocma reportulu comisiunei.

Adres'a ce o primise si cas'a de susu, in-tocma se predede Mai. S'ale prin taverniculu br. Szennyey si c. Iuliu Andrási, v. presiedintele casei deputatiloru in 26 Apr. Mai. S'a response deputatiunii, cumca va luá adres'a dietei Ungariei in cumpanire si sperésa, cumca staturile adunate in dieta patrune de importantia problemei loru, care consemnésa inceperea unei noue epoce, voru inteti susternerea invoiriloru sale despre cauzele acelea, dela a caroru ordonare deplina, multumitória si duratória, depinde poterea si binele intregulu Meu imperiu, intocma precum si a iubitulu Meu regatu Ungari'a. De altumintrelea incredintiasi pe comitentii loru de grati'a Mea regéscu si de intentionile parentesci nestramutate. Mai. S'a demise indata deputatiunea, care in diu'a aceea se si reintórse la Pest'a. —

CROATIA. Diet'a Croatiei, care se amanasé pana la 1-a Maiu, prin unu rescriptu imperatescu se in-tre-rumpe dela activitatea s'a legelativa pe tempu nedeterminatu. Rescriptulu e din 21 Apr. a. c.

Deputatiunea croata in Pest'a cu cea unгурésca se intrunira in 21 Apr. la 6 ore séra intr'o siedintia in edificulu academiei salutanduse impreuna prin presiedintia alesi, si mai antaiu c. Antoniu Mailath salutandu pe croati in limb'a maghiara facu cunoscuti membrii alesi si facu a se dá cetire prin not. Ant. Csengeri decisiunile caseloru in privintia comisiunii.

Episcopulu Iosifu Georgiu Strossmayer resalutá in limb'a croata pe comisiunea unгурésca aratandu dorintia unei invoiri pe calea dreptatii si éra facu a se ceti mandatulu acestei deputatiuni prin not. I. Percovac. La propunerea eppului Strossmayer se alese c. Ant. Mailath presiedinte pentru ambe deputatiunile, ér' protolólele se voru portá in amendoué limbele de catra notarii suspomeniti, care se voru suscrie de presiedintele comunu si de not. resp. S'a determinatu a se tiené secretu totu decursulu desbateriloru.

In 25 Apr. tienú deputatiunea regnicolaru maghiara o siedintia asupra cestunii croatice, inse fara se fi fostu de facia si comisiunea croatiloru. — Eppulu Strossmayer mai darui la plecarea s'a la Pest'a 20.000 fl. pentru fundarea unni seminarü de copii, spre care scopu dedese mai nainte inca 50.000 fl. si facuse o colecta in diecese de alte 50.000 fl. in catu acum spre scopulu acesta au croatii unu capitalu de 120.000 fl. Frumósu lupta, pentru insaintarea nationii sale, atatu spiritalu catu si materialu!

Cronica esterna.

Situatiunea stagnésa in stadiulu pe pana acum. „W. Z.“ deminte pornirile resbelice din Lombardo-Venetia reportandu, ca in tóte partile regatulu domnesce liniste deplina, ér' calatoria archiducelului Albrecht la Verona s'a amanatu, cu tóte acestea corespondintiele private nu incetésa a descoperi, ca miscarile pregatitoru de resbelu sunt mari atatu in Itali'a catu si in Prusia — ca regele Victoru Emanuelu e determinatu a luá in persóna suprem'a comanda preste armata ér' sub densulu va comandá generalulu Lamarmora. Ricasoli va luá portofoliulu de externe si gen. Menabrea presiedintia cabinetulu séu dictatur'a. Reuniunea democratica la motiunea lui Mazzini inea s'au pusu in lucrare si gen. Prim trecundu prin Parisu a venit in Bologna si a descalecatu la gen. Cialdini. Generalii Biscio si Petiti cu misiune dela ministeriulu de resbelu parasira Florentia si dupa cum cetimu au mersu si la Vien'a.

In Parisu s'a tienutu conferintia asupra Principatelorü in 25 Apr. si „Monitorulu“ de séra scie, ca s'ar fi recomandatü din partea mai multoru agentii ai poteriloru alegerea unni ospodariu pe 4—5 ani, inse deputatiunea romana fü la Düsseldorf la familia princ. de Hohenzollern de unde merse la Berlinu unde in 25 voru fi fostu primiti de c. Bismark.

Novissimu. ROMANIA. D. Brateanu a plecatu in 15 Apr. la Düsseldorf chiamatu prin depesia de oatra princ. Hohenzollern. Plebisoitulu pentru princ. Carolu I. se tramise prin o deputatiune compusa din DD. Vasile Boierescu, Manolache Costachi, Costa-Foru, Steege, pr. G. Stirbeiu, I. Bratianu, I. Balaceanu. Ministeriulu de int. publicandu natiunii acést'a o incredintiasa, ca Carolu I. va primi tronulu. Resultatulu plebisoitulu e: contributorii: 811,033; votanti: 686,193; pentru Carolu I.: 665,969; contra votara numai: 224.

In Itali'a Garibaldi e denumitu comandante voluntiriloru, a caroru infintiare s'a decretatu de catra regimu. — Pucinu si nu ne vomu mai indoi despre viitóriele dasmanii pitulate pana acum. —